

zakonov: rimsko-katoliški, zedinjeno-gerški, rusovski, luteranski, kalvinski in judovski. Katoličani imajo 6 cerkev, med katerimi je stolna v resnici veličanska. Drugih imenitnih poslopij mesto nima veliko; le poslopje rimsko-katoliškega škofa, premonštratski samostan in pa hiša deželnega poglavarstva se odlikujejo od drugih. — Skoz sredo mesta teče reka Kőrös, ktera ni globoka pa precej hudo dere; s čolnom se ne more po nji voziti, ker preveč na ovinke teče. Sicer je mesto še v zadosti prijetnem kraju, ker je od ene strani od lepih vinskih goric obdano; ena teh goric, na kateri cerkva sv. Helene stoji, se Kalvarija imenuje, in od tod se mesto ravno tako lepo od verha vidi kakor Ljubljana z Grada. — Kdor ni preveč mehkužen, tukaj ne dobí druge bolezni kakor ogersko merzlico, pa tudi merzlice ne ravno sleherni; kdor jo pa dobí, ta se je ne odkriža z lepo — celo leto ali tudi še dalje ga mehta. Pravijo, da se od vode dobiva. — Ker je véliki Varadin na meji debrecinške pustote in erdeljskih gorá, je tudi vreme tukaj zlo zaletavasto; včasih cel mesec ne pade kapljice dežja, kadar se pa za dež napravi, pa dežuje brez konca in kraja. Letos je na cvetno nedeljo celi dan sneg šel; od tega dneva je bilo vedno lepo, gorko solnčno vreme. Spomlad se pa vendar še ni prav začela, griči in ravnine so še vsi rujavi in goli; razun snežnic (zvončkov), mačkenega medka, vijolic in petelinčkov še ni nič kaj spomladanskih cvetlic viditi. Danes se za dež pripravlja, in danes prvič tukaj grometi slišim. Ravno me je dež pod streho signal; tudi kake zerna toče vmes padajo; bliska se, da človeku vid jemlje, in strela poka kakor o sv. Marjeti; nadjati se je, da bo deževno vreme nastopilo, ker so se oblaki čez debrecinško pustoto privlekli.

Ker v kratkem mislim častitim bravcem „Novic“ povedati, kako se popotniku od Solnoka do vélikega Varadina godí, bom pri tej priložnosti tudi omenil življenja in navad (običajev) tukajšnih stanovnikov. Vraščan.

Iz Brašlove na Štaj. 17. apr. St. — Drevje se letos v naši okolici pridno cepi, sosebno koroške tepke*), katerih sem 200 cepičev iz Št. Andreja iz knezovih vertov in vinogradov v Türni prejel. Je pa tudi treba, da se mlado drevje zasaja in cepi, drugači bi po ravnini tu okoli v 10 letih ne imeli sadnega drevja skor nič, ker so nam hude zime ene leta sem čudo drevja pomorile. Ali niso tudi menda čez čudo vroče poletja krive, da pozimi potem mraz toliko drevju škoduje? Ako mora drevo poleti vročino prenašati kakor v Afriki, kjer našega drevja ni, mu mora potem sibirski mraz toliko huje djati. Da bi se pač ne bili verhovali naših hribov tako silno pobrili, bi se menda vreme ne preminjalo tako neznano!

Iz Ljubljane. Tukajšna kmetijska družba je prejela 30 jajc tistih imenitnih pišet, ktere že kake dve leti slovó po več deželah pod imenom pišet kohinhinskih (Conchinchina-Hühner). Da bi se to plemo, od ktere so tudi „Novice“ že enkrat govorile, zaplodilo tudi pri nas, misli kmetijska družba izročiti te jajca enemu ali dvema ali trem gospodarjem, ki imajo pute, ktere ravno sedaj valé, in ki bi za to rejo posebno skerb imeli. Kdor ima veselje do te reje, naj se oglasi v pisarnici kmetijske družbe, da bo zvedil kako in kaj.

Novičar iz raznih krajev.

Da se milodarne ustanove (štiftenge) za ljudske šole zmiraj v razvidnosti derže, je c. k. ministerstvo nauka ukazalo, naj se pri vsaki šoli napravijo posebne bukve, v katerih imajo ustanove poversti zapisane biti. — Po ukazu

*) Da bi pač na milijone tepk mogli zasaditi po vseh krajih naše domovine! Sad ta ni sicer žlahen, pa je zdaten in koristen, posušen za jéd ali prešan za pijačo, in zatega voljo več vreden ko žlahna hruška — za navadne potrebe. Vred.

ravno tega ministerstva se za mnoge šolske bukve ljudskih šol izdelujejo podobe, ktere imajo razjasnovati golo besedo; delo to je izročeno dunajski c. k. akademii umetnosti. — Vojaško vozništvo (Fuhrwesen) bo drugač osnovano. — Škofji zbor na Dunaji, pravijo, bo terpel še ene dni čez Binkošti. — Iz Ogerskega, Marskega in več drugih dežel se sliši, da je ta teden dež dobro pomočil polje. — Vladni časnik „Moniteur“ od 17. naznanjuje, „da v sredo (16. t. m.) je bil sklep pariškega zbora. Po podpisu protokola so se poslanci pomenkovali še o mnogoterih drugih zadevah za uterdbo in popolno dognavo mirú. Zamenja od vsih dotičnih vlad podpisane pogodbe bo konec tega mesca doveršena. Protokoli zbora se bojo od konca do kraja očitno na znanje dali“. Da bi se bili taki protokoli razglasovali, ni bilo dosihmal navadno; tabart je pa angležki poslanec to terjal, rekoč, da on domá državnemu zboru ne smé nič skrivati; sklenjeno je tedaj bilo, da vsi protokoli naj se od besede do besede razglasijo ob enem v Parizu in Londonu; potem se bo vse zvedilo povsod. — Razglas cara rusovskega, s katerim je po svojem cesarstvu dal vediti sklep mirú, ni v Parizu in Londonu nič kaj dopadel, posebno se spodbija nad resnico tistih besed, kjer car pravi, da namen rusovske vojske je s tem dosežen, da turška vlada oprosti kristijane nekdanjega jarma. — Rusi smejo spet kakor hočejo in kamor hočejo v francozke dežele, kar poslednje dve leti niso smeli. — Unidan je ukazal sultan na prigovor francozke in angležke vlade spet nekaj novega, kar je spet eno nogo spodbilo turčinstvu. Po starodavni postavi islama je bil vsak Turk ob glavo djan, kdor je zatajil svojo vero in prestopil h kaki drugi; to postavo je sultan sedaj preklical; vsak Mahomedanec smé prosto prestopiti h kakoršni koli veri. — Gotovo je sedaj, da avstrijska armada ne bode pred zapustila Moldave in Valahije, dokler ne bo nova osnova vladarstva v teh deželah dogotovljena. — ~~Zabraniti nevarne~~ prekucijske podpihe iz Sardinskega v vojvodino Parmo na Laškem, bo nek avstrijska armada zastavila mejo med tema deželama. — Kerst Napoleonovega princa je na 9. junija določen. — Neznana dragina vkljub mirú je v Carigradu in tudi drugod na Turškem: par pišet je 24. sušca veljalo blizo 4 fl.; za slabo stanovanje in jéd v gostivnici se plačuje na dan 8 fl., nepolitirana miza velja 15 do 20 fl.; če najameš kočijo za pol dne, moraš plačati 20 fl.! — Kervave klobase je sedaj kdor jih ima in kolikor jih hoče; pred 900 leti je bila vsa druga. Cesar Leon jih je ostro prepovedal rekoč: „Kdor krí vživa, naj bo tepen in v znamenje nepoštenosti naj se mu glava obrije in za vedne čase iz dežele požene“. Kako se vendar svet preminja!

Mati.

Dete revno, dete malo,
Kdaj nek bodeš poplačalo
Vse skerbí, kih tvoja mati
Zate móglá je prestati?

Sem pod srcem te nosila,
Z lastnim mlekom te dojila,
Noč in dan za te skerbela,
Noč in dan za te živela.

Postljo kolikrat prestlala,
Zibel tvojo sem zibala,

Ti zapela pesem sladko,
Da zaspalo si čez kratko;

Čez te potlej se nagnila,
Serčno k Bogu sem molila:
„Oče! hudega ga brani,
Meni, sebi ga ohrani!“

Dete malo in ubožno,
Bodi pridno in pobožno:
S tem skerbí mi boš plačalo.
Dete revno, dete malo! S. Jenko.

Pogovori vredništva.

Gospodom, ki so gosp. Navratilovo „Slovnico“ prejeli: Gosp. N. je v Ljubljano gosp. Blazniku naročil, naj pošlje vsem naročnikom „Rabo glagolov“ kot obljubljeni nameček; „Raba gl.“ pride že ob svojem času. — Mnogi gospodje iz različnih krajev so nam že zdavnej poslali krajo- in narodopisov za „Novice“; lepo prosimo, naj poterpijo še enmalo, ker po dvoje sestavkov ene verste ne moremo v en list jemati, da ne zanemarimo svojega stanovitnega vodila: „variatio delectat“.